

Foto: Pål Bugge, Innovasjon Norge

Foto: Anders Nielsen, Innovasjon Norge

Deskriptiv analyse – næringer og samfunn i området knyttet til forvaltningsplanen

Underlagsrapport for oppdateringen av den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten (HFBL)

Forord

Norge er et lite land i Europas periferi. Nord-Norge er en stor landsdel geografisk, men liten landsdel målt i folketall. Over mange år har det vært en gradvis sentralisering av befolkningen i Norge og i Nord-Norge. Likevel har nedgangen i folketallet vært vesentlig lavere i den norske periferien enn i periferien i andre land.

Målet med denne rapporten er å samle og å systematisere relevant sosioøkonomisk statistikk fra de norske landområdene som grenser til det geografiske området for forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten. Rapporten skal gi et bilde av tilstanden og utviklingen de siste årene. Hensikten er å synliggjøre deler av samfunnet som påvirkes av forvaltningsplanen. Det er også et mål å styrke faktagrunnlaget for arbeidet med forvaltningsplanen.

Statistikken vil inngå som en del av beslutningsgrunnlaget for oppdateringen av forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten, samt ved behov benyttes i den planlagte stortingsmeldingen om oppdateringen av den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten.

Rapporten er utarbeidet i samarbeid med Miljøverndepartementet, Olje- og energidepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Justis- og politidepartementet.

Henvendelser om denne rapporten kan rettes til Vidar Jensen, KRD, e-post: vidar.jensen@krd.dep.no.

Innholdsfortegnelse	
Forord	2
Geografi og datafangst	4
Demografi	6
Folketallsutviklingen	7
Flytting	9
Aldersstruktur og kjønn.....	11
Arbeidsmarked	15
Sysselsetting	15
Arbeidsledighet	16
Yrkesdeltaking	17
Inntekt.....	18
Utdanning	18
Økonomisk vekst, verdiskaping og produktivitet.....	19
Næringsstrukturen i Nord-Norge.....	23
Offentlig sektor	23
Varehandel og tjenesteyting	23
Fiskerisektoren	24
Fiskerisektorens økonomiske betydning	27
Olje og gass	27
Olje- og gassektorens økonomiske betydning.....	28
Sjøtransport.....	29
Sjøfartens økonomiske betydning	31
Reiseliv	32
Reiselivets økonomiske betydning.....	35
Reiselivsutviklingen på Svalbard	36
Vedlegg 1 – Næringsstruktur etter fylke 2008 målt som andel av sysselsetting etter arbeidssted.....	37
Vedlegg 2 – Vekst i sysselsettingen etter arbeidssted og næring, 1998 – 2008.....	38

Geografi og datafangst

Forvaltningsplanområdet omfatter havområder utenfor grunnlinjen, og er avgrenset mot Norskehavet i sørvest, Polhavet i nord og russisk del av Barentshavet i øst. Tilgrensende norske landområder er Finnmark, Troms og Nordland og Svalbard.

Når det gjelder Svalbard, er tilfanget av statistikk begrenset, selv om Statistisk sentralbyrå (SSB) har økt omfanget vesentlig de senere årene. Lokalsamfunnet i Longyearbyen er ikke egen kommune, men er organisert mye etter samme modell som fastlandskommunene. Longyearbysamfunnet er ikke et livsløpssamfunn, og har et noe mer begrenset tjenestetilbud, noe som blant annet henger sammen med et lavt skatte- og avgiftsnivå. Det er fem basisnæringer på Svalbard: Reiseliv, studenter, forskning, offentlig virksomhet og gruvevirksomhet. Av disse næringene er reiselivet tema for nærmere analyse under.

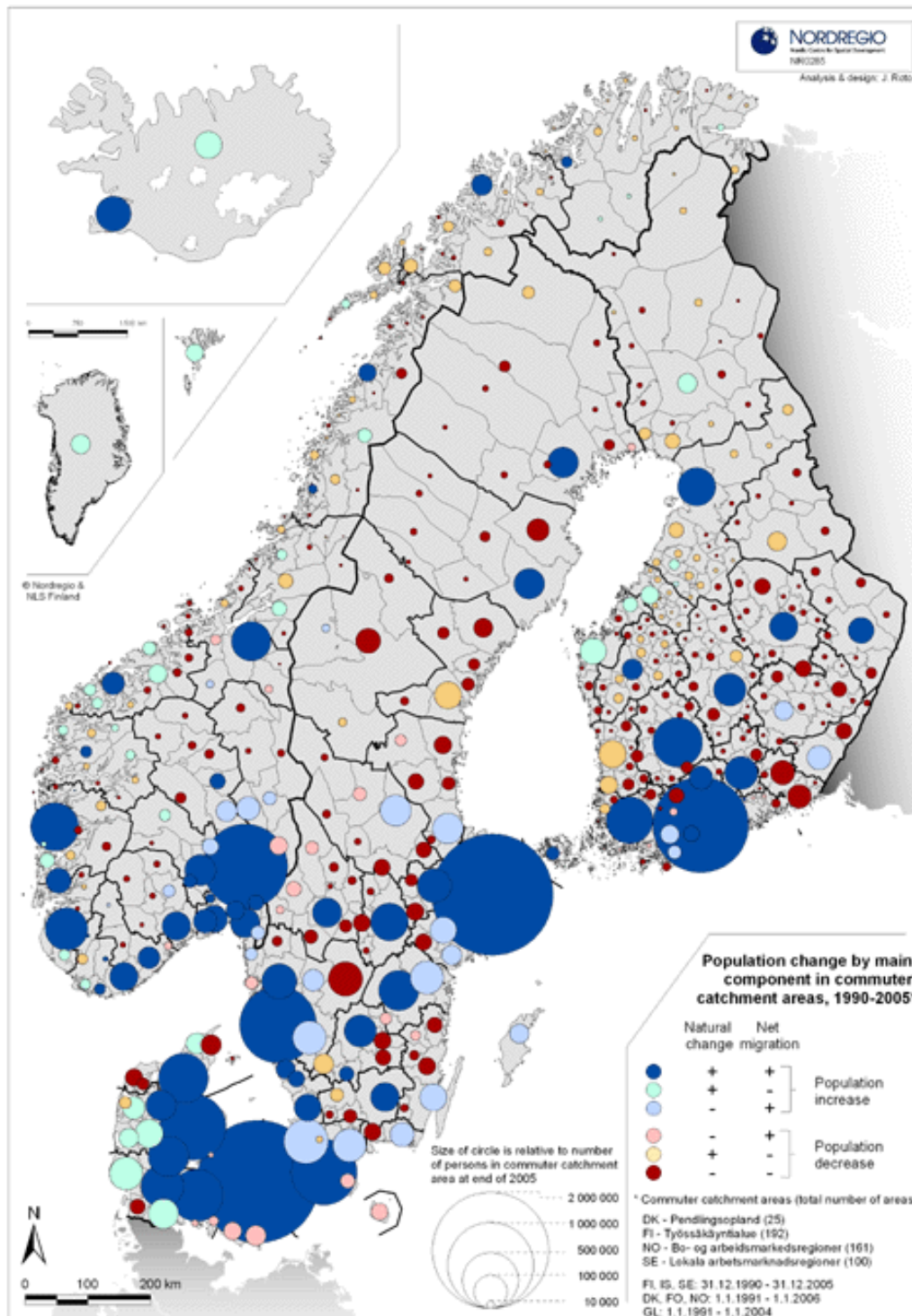
Data er hentet primært fra SSB (statistikkbanken) og Panda¹ (Plan- og analysemodell for næringsliv, demografi og arbeidsmarked).

¹ Panda eies av KRD og samtlige norske fylkeskommuner med unntak av Sogn og Fjordane. SINTEF driver Panda.

Demografi

Hensikten med dette kapitlet er å redegjøre for de demografiske utviklingstrekkene. Vi vil i noen tilfeller også vise hvordan befolkningen i landsdelen ventes å utvikle seg de neste tjue årene. Kartet på under viser at det er langt flere vekstregioner i Nord-Norge og i den norske utkanten generelt, sammenliknet med resten av Norden, hvor sentraliseringen har vært vesentlig sterkere.

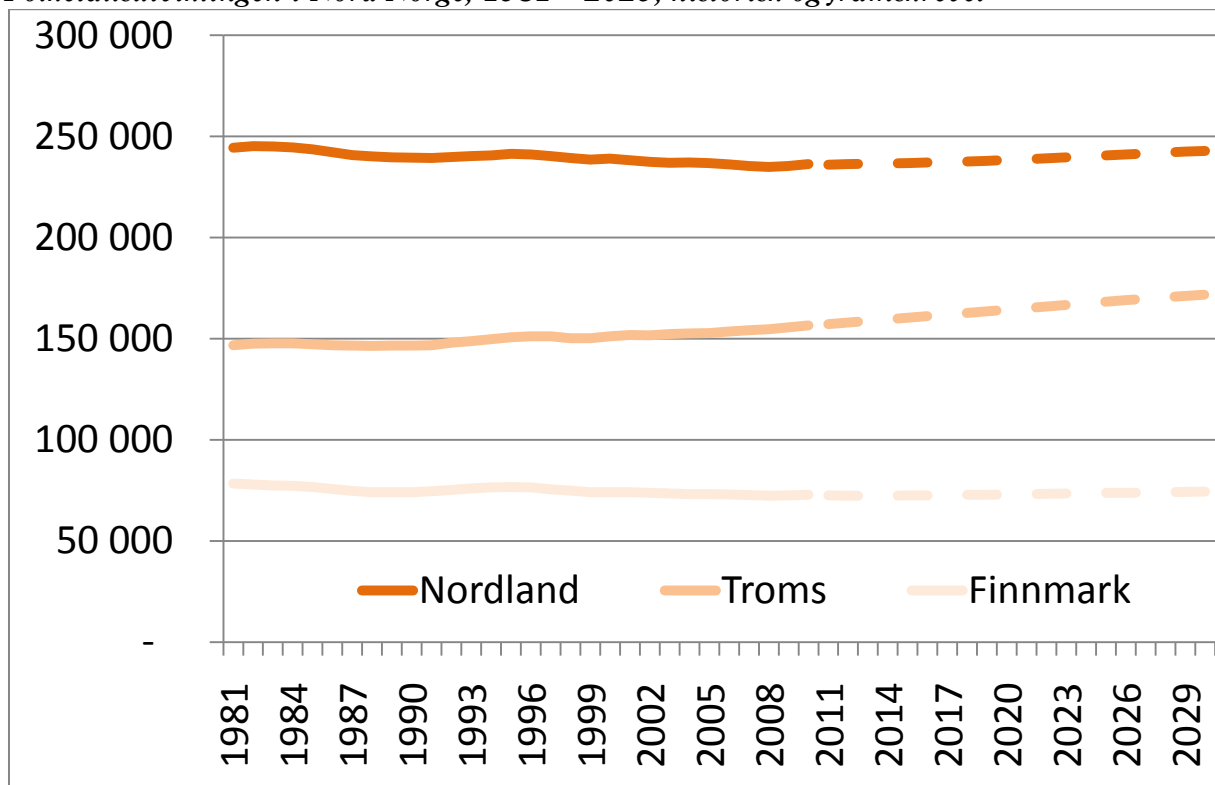
Befolkningsutviklingen i nordiske bo- og arbeidsmarkedsregioner, 1990-2005

Folketallsutviklingen

Alle fylker i Nord-Norge hadde befolkningsvekst i 2009, noe som har fortsatt i første kvartal 2010. I første kvartal økte folketallet i Nord-Norge med 742 personer, som er det høyeste tallet de siste ti årene. Veksten skyldes i hovedsak innvandring, men også et fødselsoverskudd. Folketallet i Nord-Norge har de siste tretti årene vært stabilt, med en svak nedgang på i underkant av én prosent. De siste ti årene har det vært tilnærmet nullvekst (befolkningsvekst på tre promille). Imidlertid foregår det en sentralisering innad i landsdelen. Troms har befolkningsvekst, mens både Nordland og Finnmark i begge perioder har hatt en nedgang i folketallet.

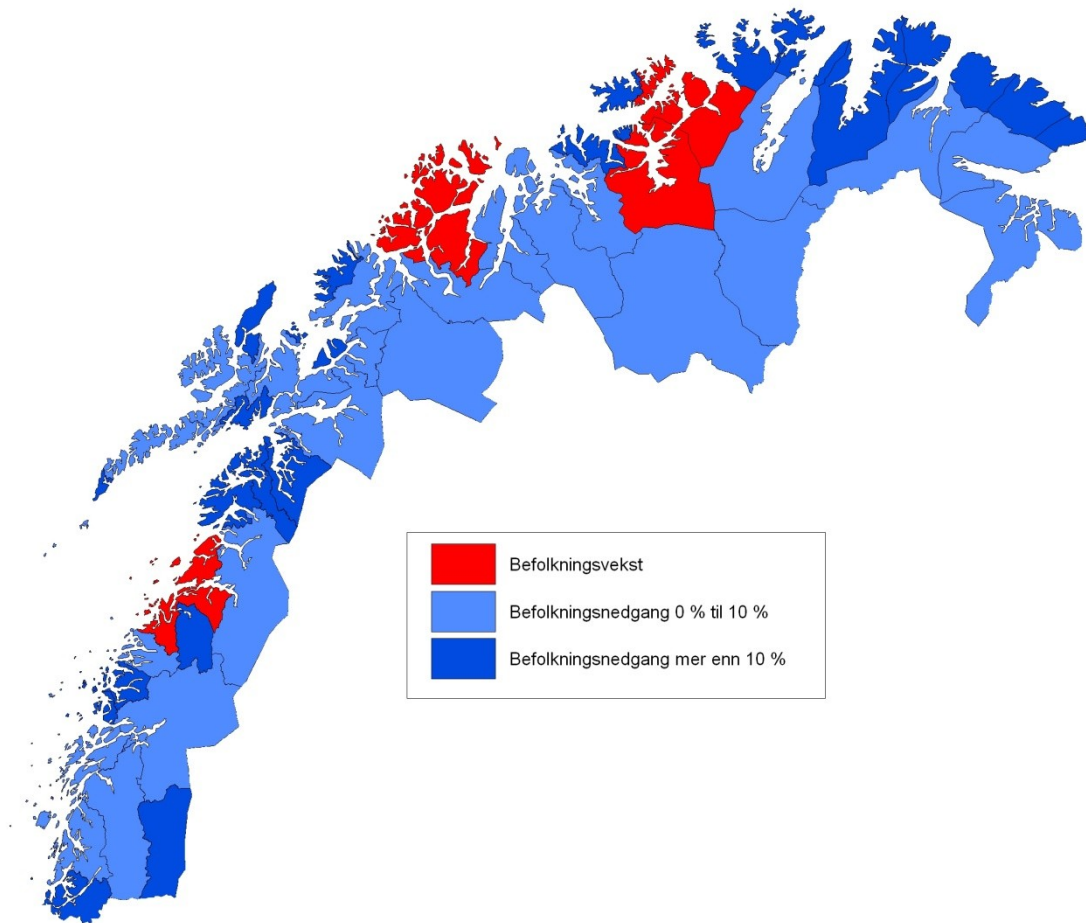
Folketallsutviklingen i Nord-Norge, 1981 – 2029, historisk og framskrevet

Kilde: SSB (MMMM-alternativet) og Panda

I alle fylker i Nord-Norge forventes folketallet å øke de neste tjue årene, selv om veksten i Troms forventes å øke vesentlig mer enn i Finnmark og Nordland.

Befolkningsutvikling 2000 – 2010 etter bo- og arbeidsmarkedsregion

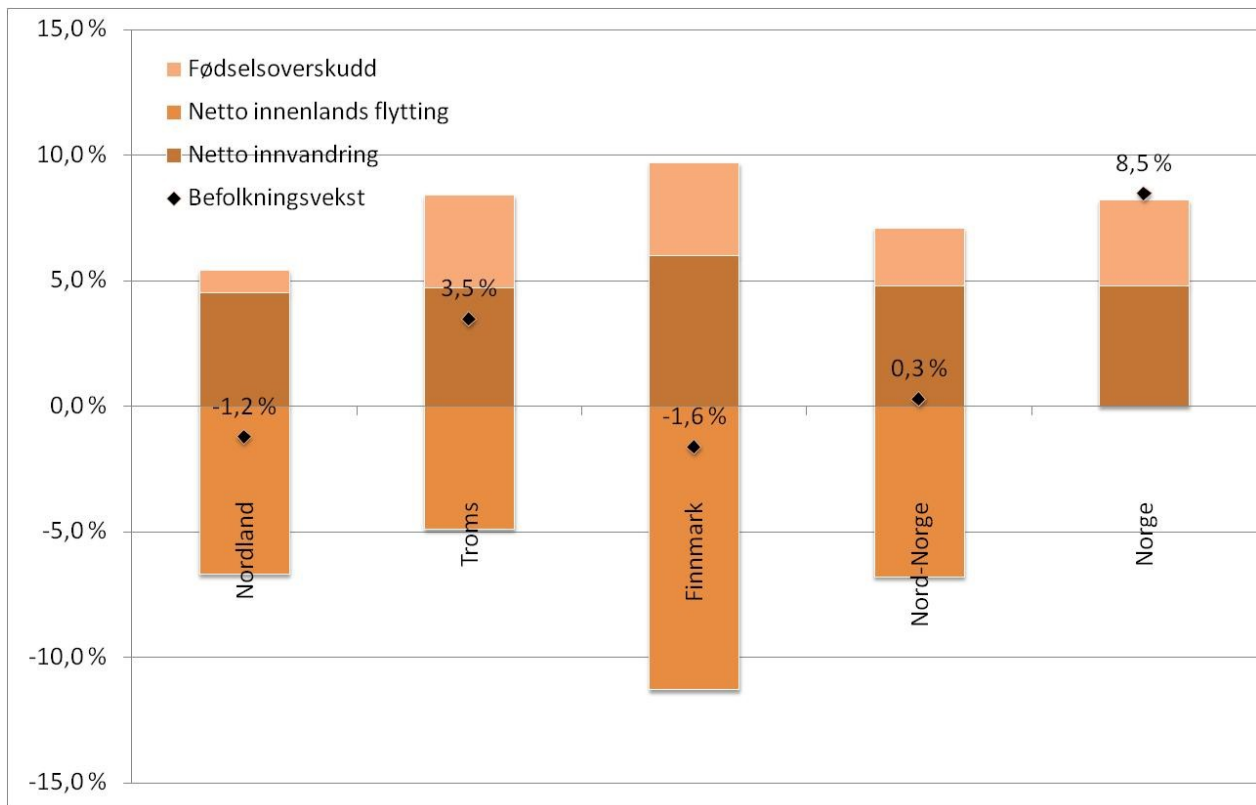

Kilde: SSB og Panda
Kart: KRD

Kartet viser at det har skjedd en polarisering internt i landsdelen de siste ti årene. Mens de aller fleste arbeidsmarkedsregioner har en nedgang i befolkningen, vokser sentrale regioner som Bodø, Tromsø og Alta. I tillegg har også Hammerfest² hatt en befolkningsvekst de siste ti årene.

² Hammerfest bo- og arbeidsmarkedsregion omfatter også Kvalsund kommune.

Befolkningsendringer etter demografisk komponent (fødselsoverskudd, netto innenlands flytting, netto innvandring), 2000–2010

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: KRD

Flytting

I Nord-Norge har det flyttet flere folk fra landsdelen enn til landsdelen, noe som gjør at landsdelen samlet sett har et netto flyttetap. Alle fylkene har netto flytteoverskudd fra utlandet. For Finnmarks del ligger innvandringen fra utlandet til og med over landsgjennomsnittet. Dette er likevel ikke tilstrekkelig for å kompensere fullt ut for det innenlandske flyttetapet.

Netto innvandring, innenlandsk flytting og samlet flytting 2000-2010, prosent

	Netto innvandring	Netto innenlandsk flytting	Nettoflytting
Nordland	4,5 %	-6,7 %	-2,2 %
Troms	4,7 %	-4,9 %	-0,2 %
Finnmark	6,0 %	-11,3 %	-5,3 %
Nord-Norge	4,8 %	-6,8 %	-2,0 %
Norge	4,8 %	0,0 %	4,8 %

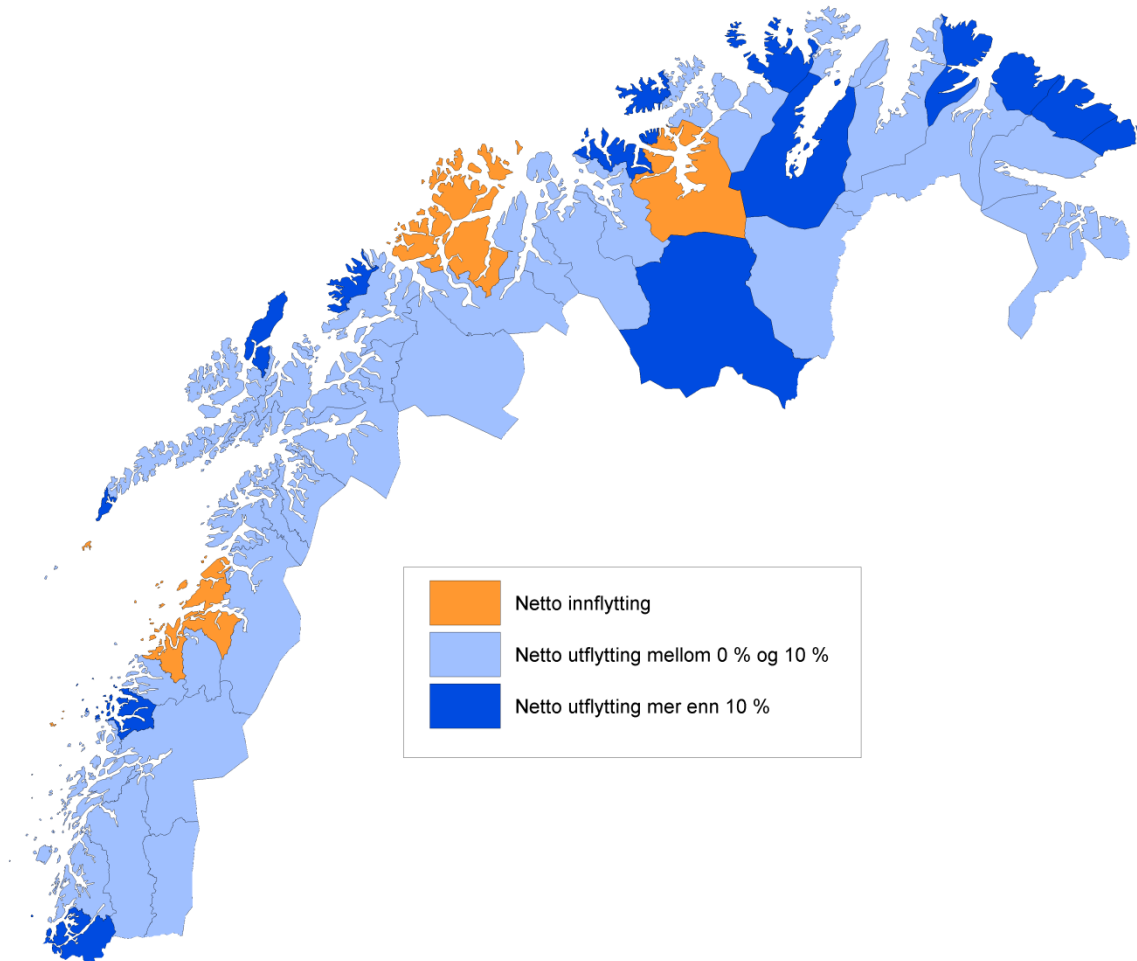
Kilde: SSB og Panda

Beregninger: KRD

Tabellen over viser at samtlige fylker har et samlet flyttetap, selv om dette er relativt lite for Troms sin del.

Kartet under viser et polarisert flyttemønster. Bare Bodø, Træna, Værøy, Tromsø og Alta har netto innflytting. I disse regionene er innvandringen større enn det innenlandske flyttetapet. I alle andre regioner er det netto utflytting fordi netto innenlandsk fraflytting er større enn innvandringen.

Nettoflytting etter bo- og arbeidsmarkedsregioner 2000–2010 i prosent av middelfolkemengden

Kilde: SSB og Panda
Kart: KRD

Aldersstruktur og kjønn

Nord-Norge har en høyere andel eldre enn resten av landet. Andelen barn ligger om lag på samme nivå. Nordland har en stor andel eldre, mens Finnmark har en noe større andel barn enn gjennomsnittet for landet.

Alderssammensetning i Nord-Norge, 2010

	Andel eldre (67 år og eldre)	Andel barn (0 – 19 år)
Nordland	14,9 %	25,4 %
Troms	12,7 %	25,8 %
Finnmark	12,5 %	26,2 %
Nord-Norge	13,8 %	25,6 %
Hele landet	12,9 %	25,5 %

Kilde: SSB

Beregninger: KRD

Andelen eldre er generelt høy i perifere regioner med liten befolkning. Bildet er noe mer blandet når det gjelder andelen barn. Bodø og Tromsø ligger noe over landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for Nord-Norge, men forskjellene er små.

Landsdelen forventes i tiden framover mot 2030 å oppleve en sterkere aldring av befolkningen enn resten av landet. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at det blir færre personer i den yrkesaktive befolkningen (20-66 år) i forhold til antall personer i den eldre befolkningen (personer fra 67 år og eldre). Dette forholdet kaller vi forsørgerbrøken. På landsbasis forventes forsørgerbrøken å gå ned fra 4,8 i dag til 3,3 i 2030. I Nord-Norge forventes denne brøken å gå fra 4,4 i dag til 2,7 i 2030. De forventede størrelser er basert på SSBs MMMM-alternativ.

Forsørgerbrøken i Nord-Norge

Område	Forsørgerbrøk	
	2010	2030 ³
Nordland	4,0	2,5
Troms	4,9	3,0
Finnmark	4,9	2,9
Nord-Norge	4,4	2,7
Norge	4,8	3,3

Kilde: SSB og Panda

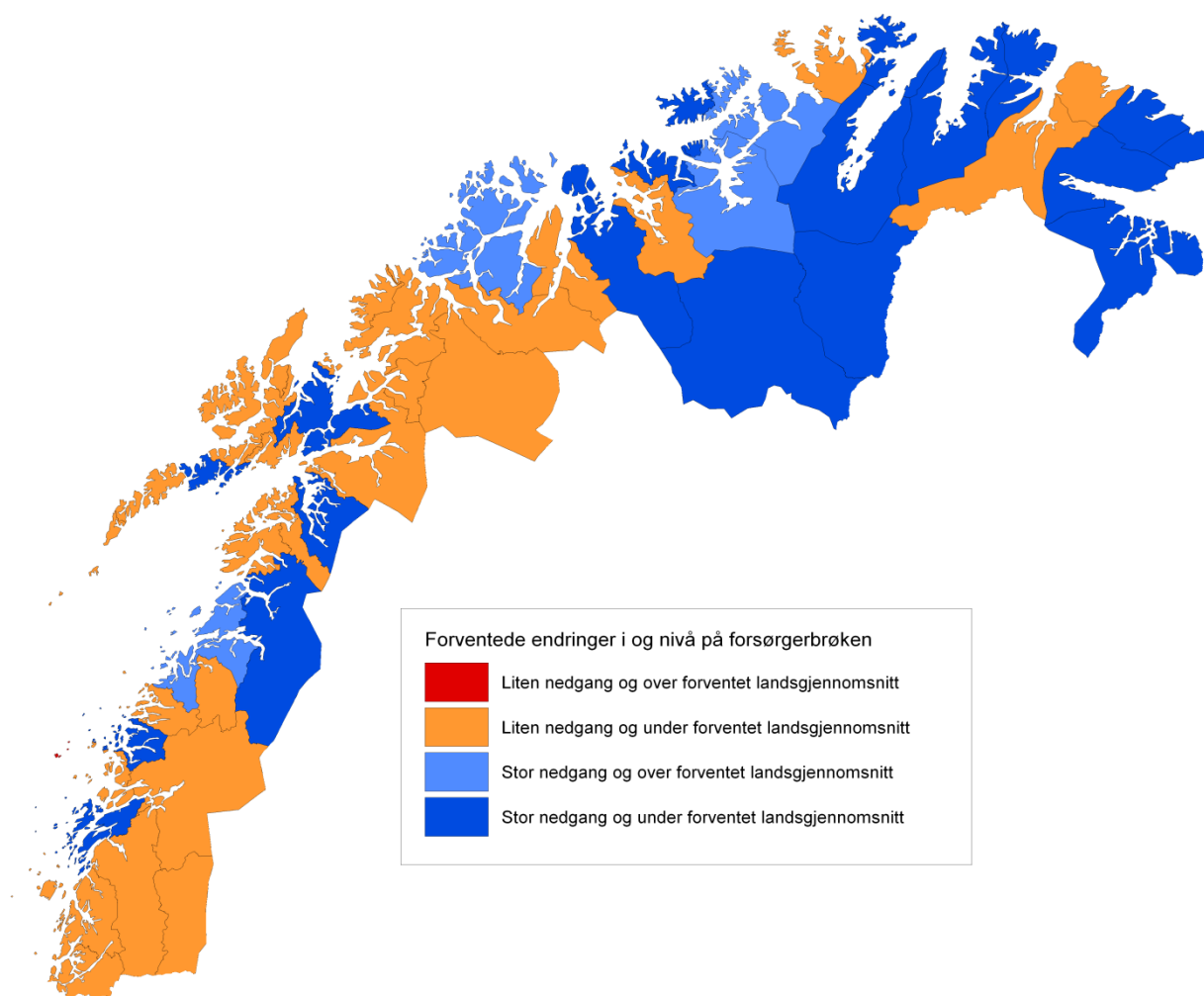
Beregninger: KRD

Også internt i landsdelen er det forskjeller. Selv om nedgangen i forsørgerbrøken er lav i Nordland, er likevel utgangspunktet noe dårligere her. Forventet forsørgerbrøk er vesentlig lavere i Nordland i 2030 enn i Troms og Finnmark. Nord-Norge har, sett under ett, en lavere forsørgerbrøk enn resten av landet, og forskjellen øker.

Ser vi på de enkelte bo- og arbeidsmarkedsregioner, vil vekstregionene som vi påviste over også være de som får en mindre ugunstig alderssammensetning.

³ Forventede tall basert på MMMM-alternativet utarbeidet av SSB.

Forventede endringer i forsørgerbrøken 2010 – 2030, etter bo- og arbeidsmarkedsregion

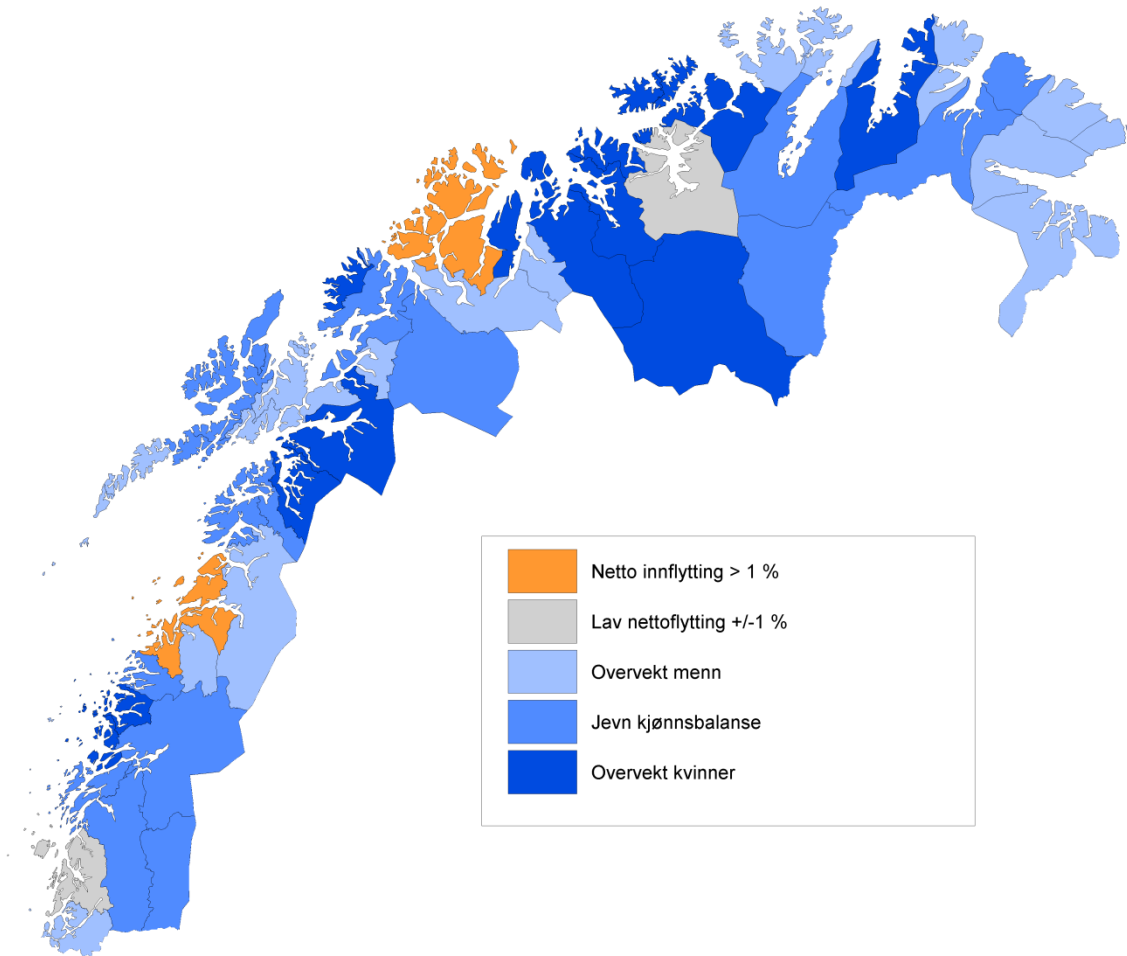
Kilde: SSB og Panda
Beregninger og kart: KRD

Det er altså først og fremst Trønderne, Bodø-regionen, Tromsø-regionen, Alta og Hammerfest-regionen som forventes å ligge over landsgjennomsnittet. Med unntak av Trønderne innebærer dette likevel en større nedgang i forsørgerbrøken enn landsgjennomsnittet.

Når det gjelder utflytting, har det tidligere vært slik at kvinner i vesentlig større grad enn menn har flyttet ut fra hjemstedet. De seinere årene har denne forskjellen blitt jevnet ut, noe som har sammenheng med at menn i større grad enn tidligere velger å flytte fra perifere strøk.

En mulig årsak til dette mønsteret kan være at det i større grad enn tidligere er samvariasjon i livsløpet, det vil si at forskjeller i tidspunktet for utdanning og jobb har blitt mindre enn tidligere.

Nettoflytting 1.1.1998–1.1.2009, etter kjønn. BA-regioner.

Kilde: SSB og Panda

Kart: KRD

De blå regionene er regioner med netto utflytting. Det er kun Bodøregionen og Tromsøregionen som har innflytting av betydning.

Arbeidsmarked

Arbeidsmarkedet er en viktig del av grunnlaget for individers og husholdningers bostedsvalg. Egenskaper i arbeidsmarkedet påvirker derfor bosettingsmønsteret. Et solid og variert arbeidsmarked gir muligheter for å utnytte den kompetansen individer har investert i. Vi ser derfor på egenskaper som sysselsetting, arbeidsledighet, yrkesdeltaking, inntekt og utdanning. En viktig egenskap ved arbeidsmarkedet i Nord-Norge er at bo- og arbeidsmarkedene er små, og det er lange avstander mellom dem.

Sysselsetting

Veksten i sysselsettingen har i perioden 1998 til 2008 vært svakere enn i resten av landet. Den har vært aller svakest i Finnmark, hvor også ledigheten er relativt høy.

Sysselsettingsvekst 1998 – 2008, prosent

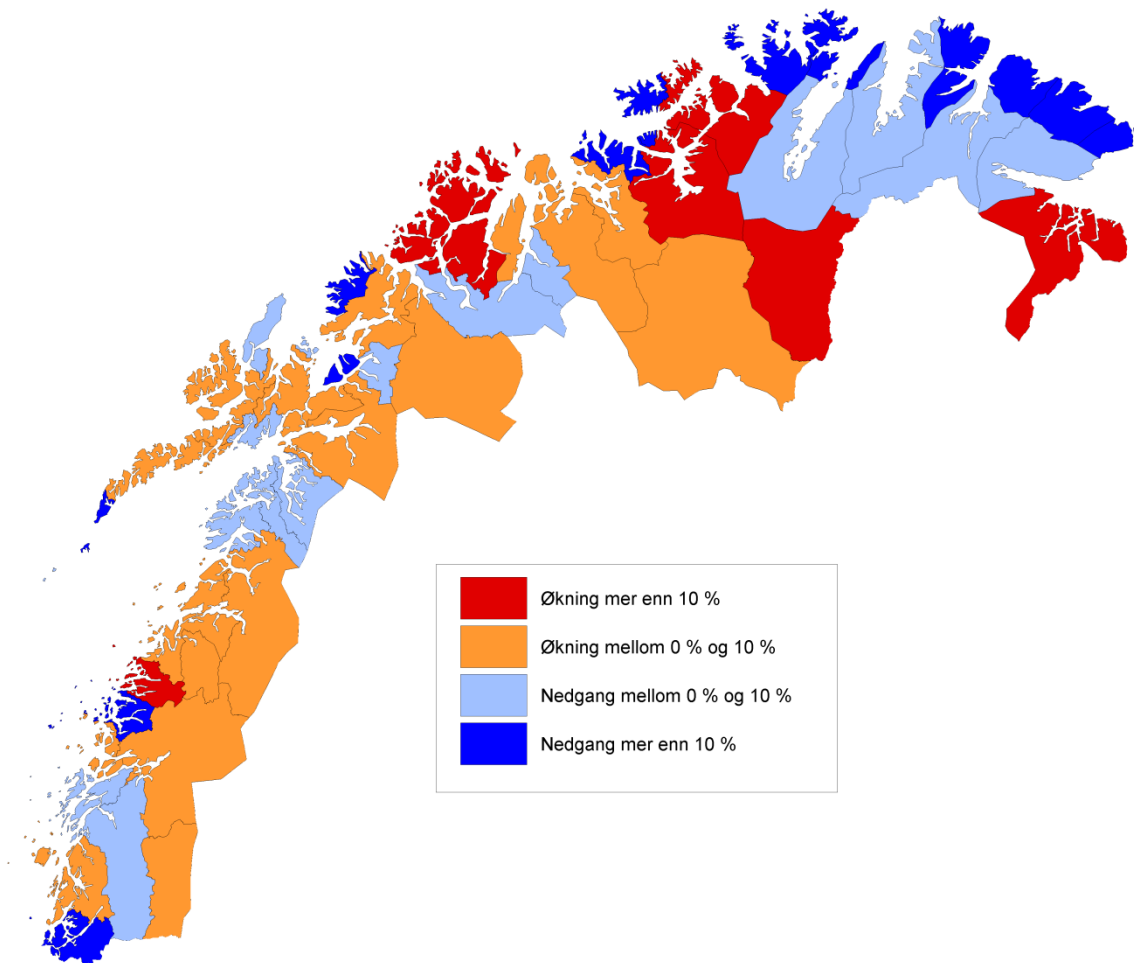
	Prosent
Hele landet	20,9 %
Nord-Norge	14,3 %
Nordland	13,4 %
Troms	16,4 %
Finnmark	12,5 %

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: KRD

Mange av bo- og arbeidsmarkedsregionene med svakest utvikling ligger i Finnmark. I Finnmark har mange regioner hatt en *nedgang* i sysselsettingen i tiåret, mens det for landet som helhet var en vekst på over 20 prosent. For enkelte regioner er denne nedgangen vesentlig. Samtidig er det flere regioner i Finnmark som har en vesentlig økning i sysselsettingen.

Sysselsettingsvekst 1998 – 2008, etter bo- og arbeidsmarkedsregioner

Kilde: SSB og Panda
Kart: KRD

På Svalbard har sysselsettingen vokst de siste 20 årene. Fra 2007 til 2008 har imidlertid sysselsettingen gått marginalt tilbake, noe som har sammenheng med reduksjonen i gruvedriften.

Arbeidsledighet

Arbeidsledigheten i Nord-Norge er noe mindre enn landsgjennomsnittet. I Finnmark er den likevel en del høyere enn i resten av landet.

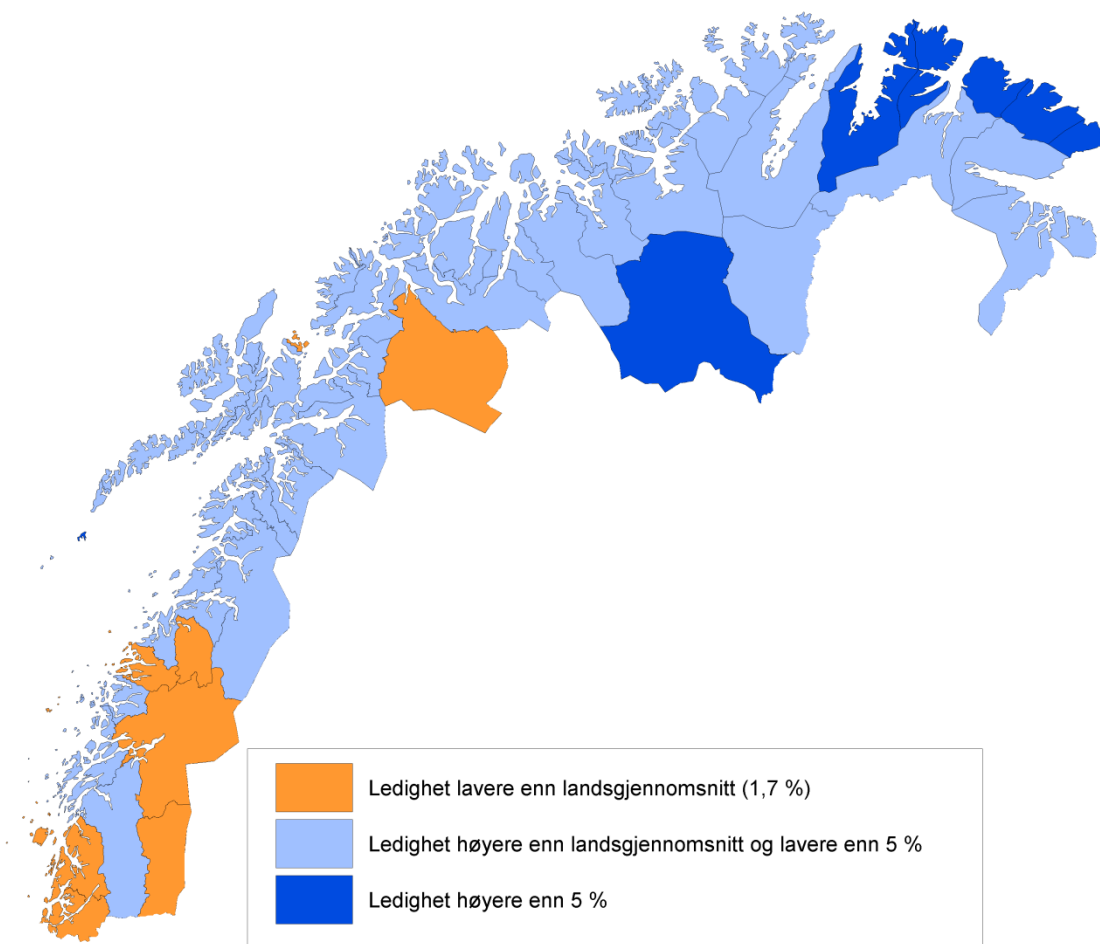
Arbeidsledighet i Nord-Norge i prosent

	28.2.2010
Hele landet	3,2 %
Nordland	3,1 %
Tromsø	2,8 %
Finnmark	4,0 %

Kilde: SSB

Det er imidlertid store forskjeller innad i landsdelen. Kartet under viser hvor det er stor ledighet. Av de ti regionene i Nord-Norge med størst ledighet, ligger åtte i Finnmark.

Arbeidsledighet etter bo- og arbeidsmarkedsregioner, 2008

Kilde: SSB og Panda

Kart: KRD

Yrkesdeltaking

Yrkesdeltakingen, målt ved forholdet mellom sysselsatte og befolkningen i aldersgruppen 20-66 år, er lavere i Nord-Norge enn i resten av landet. Forskjellene er imidlertid relativt små.

Andel sysselsatte i forhold til befolkningen i aldersgruppen 20-66 år, 2008

	Prosent
Nordland	81,5 %
Troms	82,8 %
Finnmark	81,3 %
Nord-Norge	81,9 %
Hele landet	83,7 %

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: KRD

Tabellen viser at yrkesdeltakingen er noe lavere i Finnmark og Nordland enn i Troms.

Inntekt

Inntekten i Nord-Norge er vesentlig lavere enn den er for resten av landet. Denne forskjellen har økt fra 1998 til 2008, til tross for at den samlede veksten i perioden har vært omtrent den samme.

Gjennomsnittsinntekt⁴ i løpende tall

	Gjennomsnittsinntekt		
	1998	2008	Vekst 1998-2008
Nordland	183 909	306 889	66,9 %
Troms	190 149	316 840	66,6 %
Finnmark	184 754	305 763	65,5 %
Nord-Norge	186 069	310 049	66,6 %
Hele landet	206 921	345 301	66,9 %

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: KRD

Det er særlig Nordland og Finnmark som trekker ned gjennomsnittet, men også Troms ligger godt under landsgjennomsnittet.

Det er spesielt i bo- og arbeidsmarkedsregioner med få innbyggere at gjennomsnittsinntekten er lav.

Utdanning

Utdanningsnivået i Nord-Norge er lavere enn gjennomsnittet for landet. Tromsøregionen, med sitt universitet, trekker opp gjennomsnittet både i landsdelen og landet for øvrig. Det er bare i Osloregionen at andelen med høyere utdanning er høyere enn i Tromsøregionen (33,9 % mot 31,7 %).

⁴ Hovedposter fra likningen for bosatte personer 17 år og eldre, gjennomsnitt for alle. Tabell 03068 i Statistikkbanken. Aggregeringen er gjort ved å bruke antall bosatte i aldersgruppen 17 år og eldre multiplisert med gjennomsnittsinntekten for å få en veidd gjennomsnittstørrelse.

Andel av befolkningen med høyere utdanning i prosent av befolkningen fra 16 år og eldre

	Prosent
Nordland	20,1 %
Troms	24,8 %
Finnmark	21,2 %
Nord-Norge	21,9 %
Hele landet	25,5 %

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: KRD

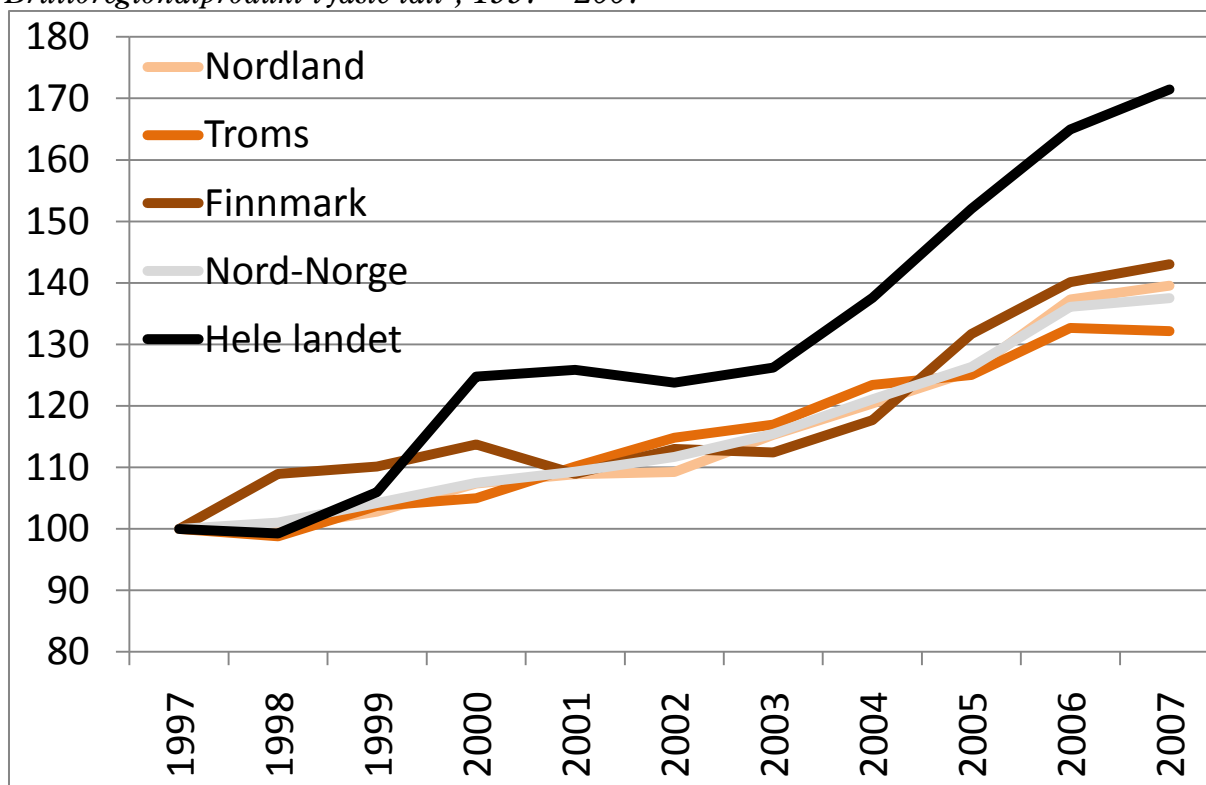
Det er særlig periferien i Nord-Norge hvor andelen med høy utdanning er lav. Ytterst i Lofoten er andelen med høyere utdanning om lag en tredjedel av nivået i Tromsø.

Utdanningsnivået har en klar sentrum-periferidimensjon. Jo mer perifer regionen er, desto lavere er utdanningsnivået i regionen. Andelen med høyere utdanning er mindre enn halvparten i spredtbygde områder sammenliknet med Tromsøregionen.

Økonomisk vekst, verdiskaping og produktivitet

Verdiskapingen har steget vesentlig mer i Sør-Norge enn i Nord-Norge i årene 1997-2007. Veksten i verdiskapingen var på nesten 40 prosent i Nord-Norge, mens den var på i overkant av 70 prosent i samme periode for hele landet sett under ett.

Bruttoregionalprodukt i faste tall⁵, 1997 – 2007

Kilde: SSB

Beregninger: KRD

Innenfor landsdelen er det særlig i Finnmark at brutto regionalprodukt har økt. I Troms har utviklingen vært svakere enn for resten av landsdelen. Ved å bruke lønnssummer etter arbeidssted som indikator for verdiskaping får vi noe av den samme fordelingen, men forskjellene blir mindre. Årlig vekst i BNP har vært høyere enn årlig vekst i lønnssummer. Hensikten med å bruke lønnssummer som indikator er at man kan bryte ned tallene på et lavere geografisk nivå.

Gjennomsnittlig årlig vekst i lønnssummer og brutto fylkesprodukt

	Lønnssum (2000-2008)		Brutto fylkesprodukt (2000-2007)
	Arbeidssted	Bosted	
Nordland	3,6 %	3,5 %	3,3 %
Troms	3,6 %	3,9 %	3,2 %
Finnmark	3,8 %	3,4 %	5,2 %
Nord-Norge	3,7 %	3,6 %	3,6 %
Hele landet	4,5 %	4,4 %	5,5 %

Kilde: SSB

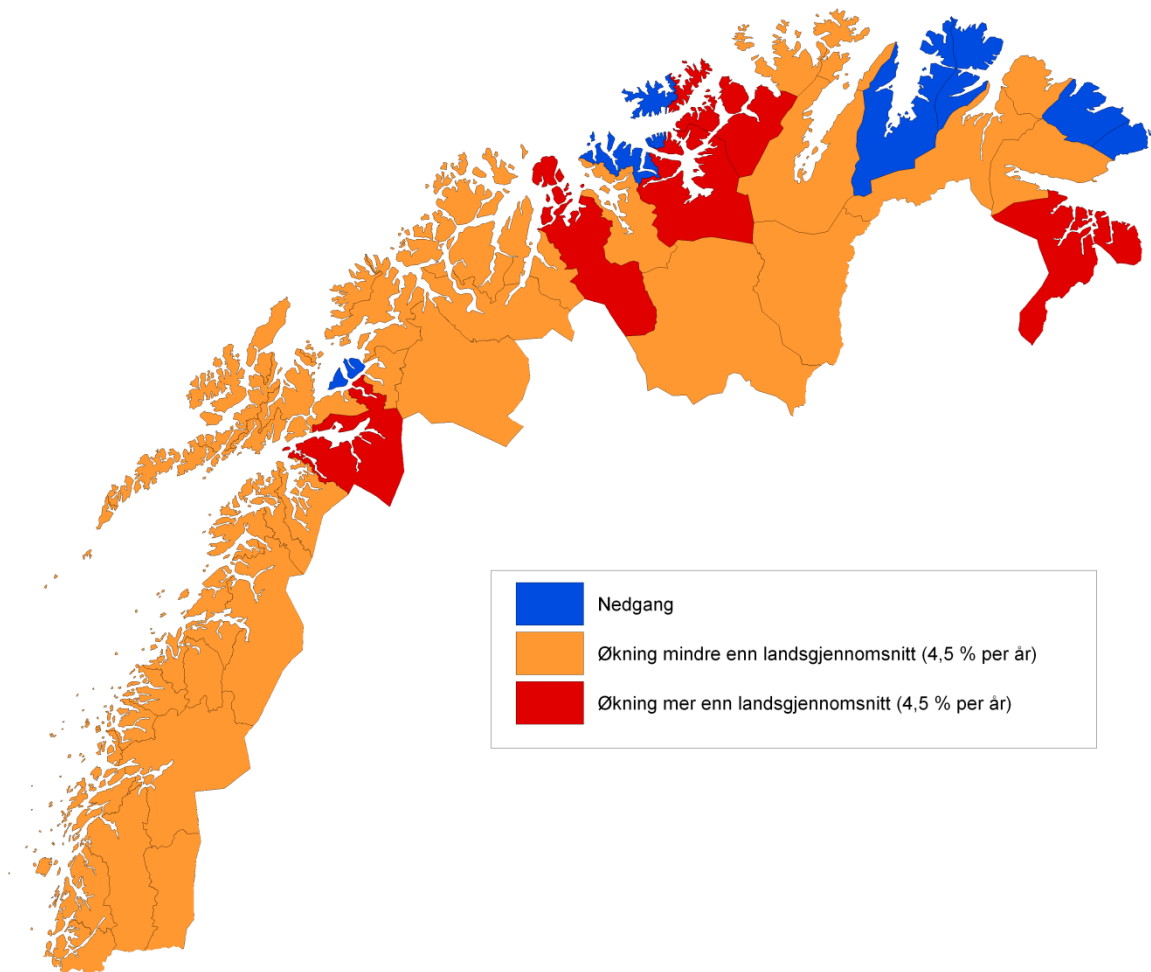
Beregninger: KRD

⁵ Tallene er deflatert med konsumprisindeksen.

Bruker vi lønssummer etter arbeidssted som indikator for økonomisk vekst, finner vi at det er visse variasjoner i de ulike bo- og arbeidsmarkedsregionene. I enkelte regioner er det til og med nedgang.

Kartet viser at de aller fleste bo- og arbeidsmarkedsregionene i Nord-Norge har en lavere gjennomsnittlig årlig vekst enn landsgjennomsnittet. I enkelte regioner i Finnmark og Ibestad i Troms er det nedgang i lønssommene i perioden.

Gjennomsnittlig årlig vekst i lønssummer etter bo- og arbeidsmarkedsregion, 2000-2008

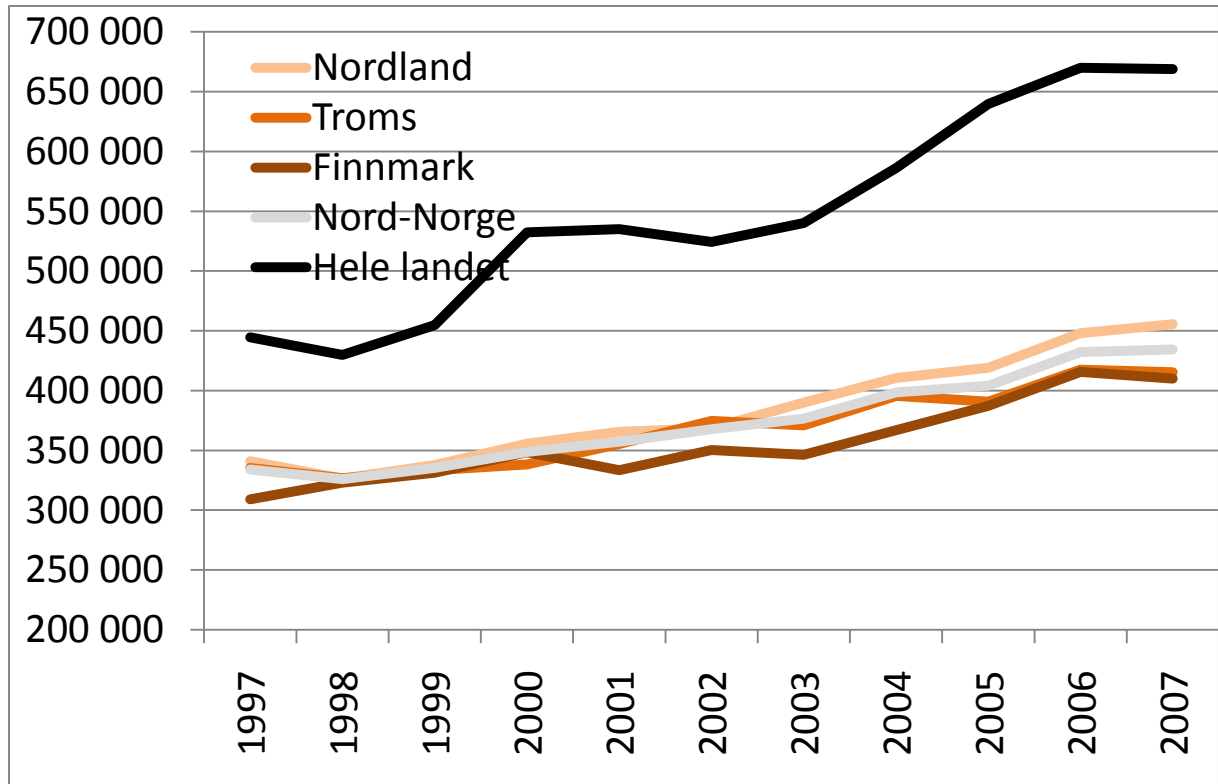
Kilde: SSB

Kart: KRD

Produktivitet

Produktiviteten er vesentlig lavere i Nord-Norge enn i resten av Norge. Samtidig har også produktivitetsveksten vært vesentlig lavere i Nord-Norge sammenliknet med resten av landet. Det er små forskjeller innad i landsdelen. Mens produktiviteten gjennomgående er høyere i Nordland, er den noe lavere i Troms og Finnmark.

Produktivitet⁶ 1997 - 2007

Kilde: SSB

Beregninger: KRD

⁶ Produktivitet måles som forholdet mellom bruttoprodukt og antall sysselsatte. Bruttoproductet er målt i faste tall. Samme metode er benyttet for å måle produktiviteten i de ulike næringene.

Næringsstrukturen i Nord-Norge

Sysselsettingen i Nord-Norge har økt med 15 prosent de siste ti årene, men det er betydelige variasjoner innen landsdelen og innen de ulike næringene. I dette kapitlet skal vi redegjøre for næringsstrukturen i Nord-Norge og endringene i denne. Vi skal først og fremst ta for oss næringer som har stor betydning i Nord-Norge som helhet, før vi går noe nærmere inn på enkelte næringer som er viktige i forbindelse med marin sektor.

Næringsstrukturen i Nord-Norge er i preget av at relativt mange er sysselsatt i offentlig sektor, og i varehandel og annen privat tjenesteyting. Andre næringer er viktige, men de er ikke tilnærmedesvis like store. Likevel er aktiviteter knyttet til kysten og havet, dvs. fiske, oppdrett, fiskeindustri, olje og gass, sjøfart og reiseliv, viktig i landsdelen.

Offentlig sektor

I Nord-Norge er fire av ti sysselsatte ansatt i offentlig sektor. Det er særlig kommune-sektoren som er stor, men i byene og enkelte forsvarskommuner er også statens nær-vær betydelig. Offentlig sektor vokser omtrent like mye i Nord-Norge som i resten av landet, selv om veksten er noe høyere i Troms.

Sysselsettingen innen offentlig sektor, 2008

Offentlig sektor	Nordland	Troms	Finnmark	Nord-Norge	Hele landet
Sysselsatte 2008	42 800	32 796	14 847	90 443	729 943
Andel av total sysselsetting	37,2 %	41,1 %	40,9 %	39,1 %	29,1 %
Vekst i sysselsettingen 1998 – 2008	24,6 %	27,5 %	20,7 %	25,0 %	26,2 %

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: Kommunal- og regionaldepartementet

Varehandel og tjenesteyting

Varehandel og annen privat tjenesteyting er en betydelig næring i Nord-Norge, selv om den er vesentlig større i andre deler av landet. Dette er i stor grad en bynæring, noe som også bidrar til å forklare hvorfor andelen i Troms er høyere enn for Nordland og Finnmark. Annen privat tjenesteyting omfatter i dette tilfellet både finansiell, forretningsmessig og annen privat tjenesteyting.

Sysselsettingen innen varehandel og tjenesteyting, 2008

Varehandel og annen privat tjenesteyting	Nordland	Troms	Finnmark	Nord-Norge	Hele landet
Sysselsatte 2008	30 170	24 022	9 277	63 469	954 962
Andel av total sysselsetting	26,2 %	30,1 %	25,5 %	27,5 %	38,1 %
Vekst i sysselsettingen 1998 – 2008	16,7 %	25,7 %	22,7 %	20,9 %	34,2 %

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: Kommunal- og regionaldepartementet

Fiskerisektoren

Fiskerisektoren, dvs. fangst og fiske, fiskeoppdrett og fiskeriforedling, sysselsetter 4,7 prosent (i underkant av 11 000 personer) av alle sysselsatte i landsdelen. I fiskerisektoren er koblingen mellom bosetting og tilgangen til marine ressurser sterk. Det er likevel store variasjoner innad i landsdelen når det gjelder fiskerisektorens betydning.

Sysselsettingen innen fiskerisektoren

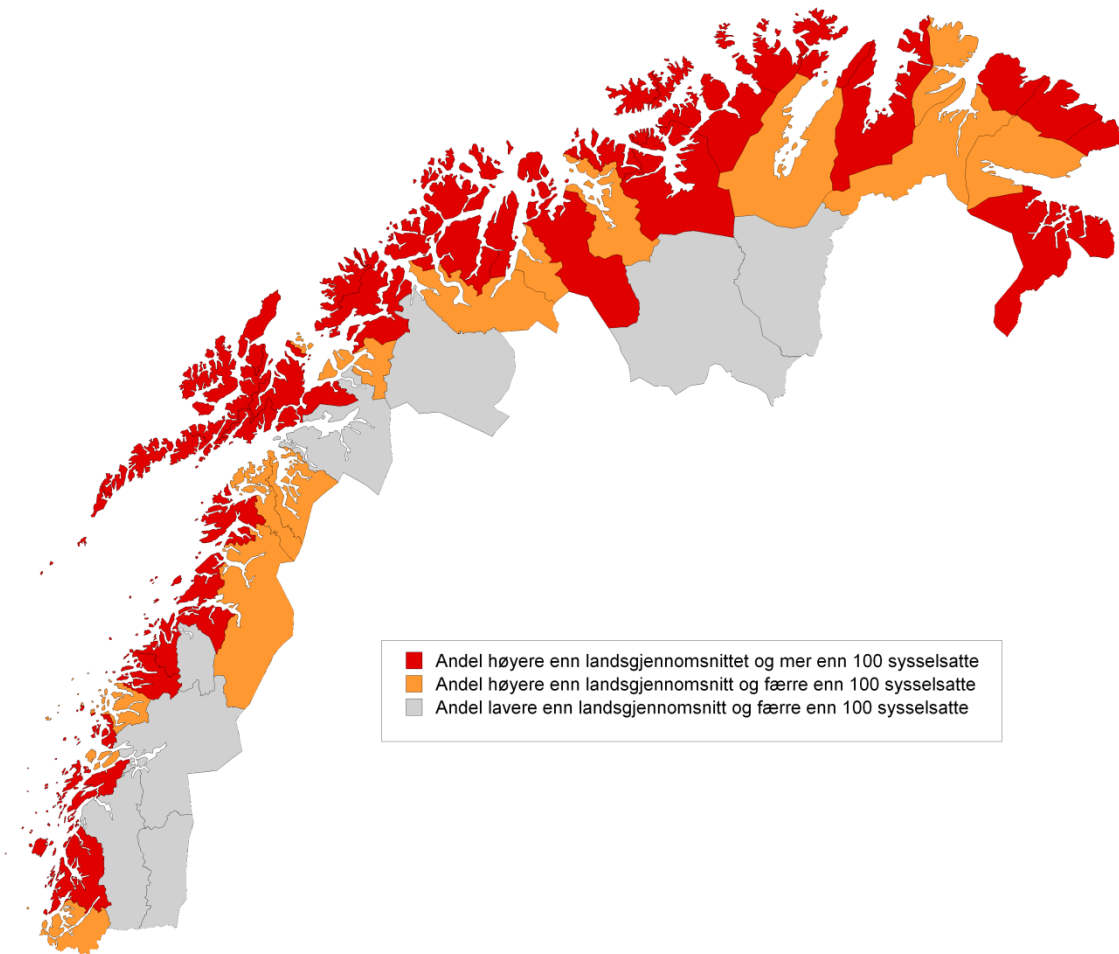
Fiskerisektoren	Nordland	Troms	Finnmark	Nord-Norge	Hele landet
Sysselsatte 2008	5 767	2 744	2 415	10 926	25 363
Andel av total sysselsetting	5,0 %	3,4 %	6,7 %	4,7 %	1,0 %
Vekst i sysselsetting 1998 - 2008	-3,2 %	-21,3 %	-32,6 %	-16,1 %	-8,3 %

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: Kommunal- og regionaldepartementet

Tabellen viser at det har vært en nedgang i sysselsettingen i fiskerisektoren de siste ti årene. Nedgangen har vært stor i Nord-Norge, spesielt i Troms og Finnmark.

Fiskerisektoren i Nord-Norge, etter bo- og arbeidsmarkedsregioner, 2008

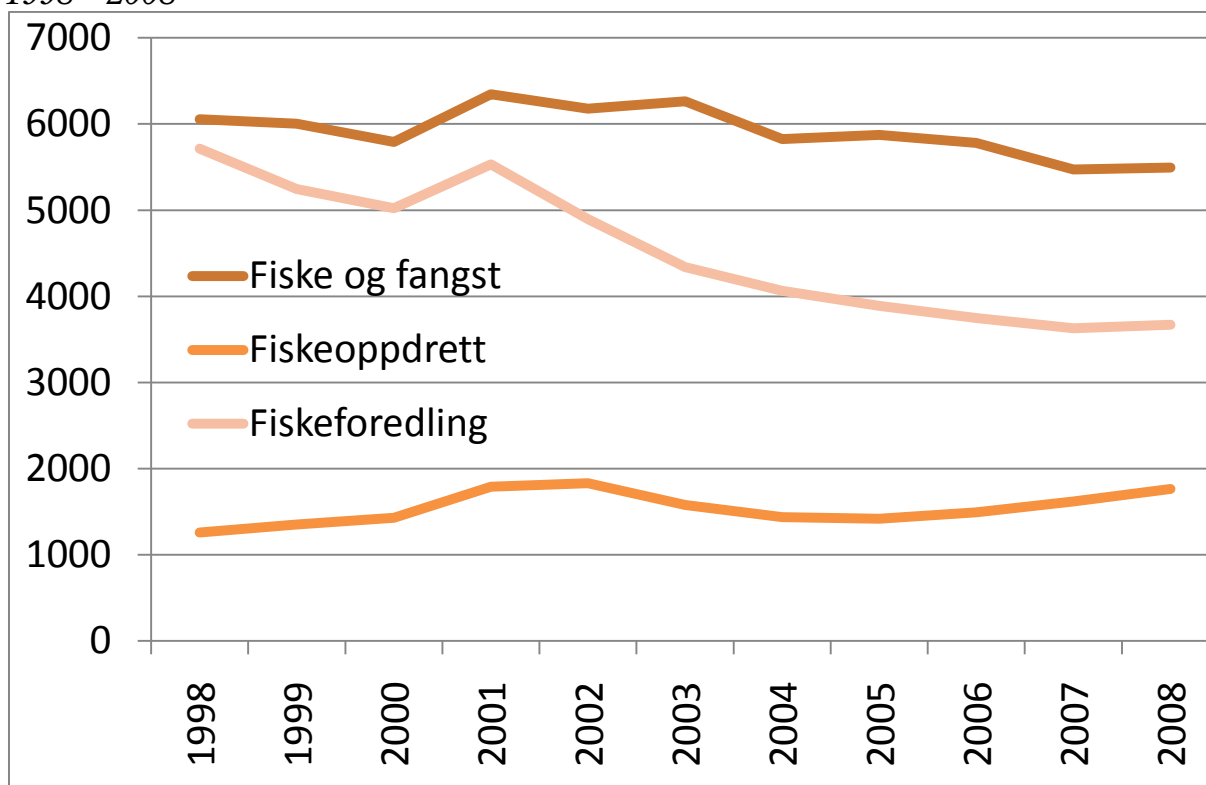

Kilde: SSB og Panda

Kart: Kommunal- og regionaldepartementet

Kartet viser sysselsettingsmønstre for flåte og industri registrert i Nord-Norge, uavhengig av om fangsten er tatt i eller utenfor forvaltningsplanområdet. Dette, samt det forhold at fartøy og industri registrert i Sør Norge også henter deler av sin fangst i forvaltningsplanområdet, innebærer at tallene må tolkes med varsomhet. Kartet viser at fiskerisektoren er overrepresentert i stort sett alle bo- og arbeidsmarkedsregioner i Nord-Norge sammenliknet med resten av landet. Regioner hvor det ikke er like viktig er typiske innlandsregioner. I noen øysamfunn, som Træna, Røst, Værøy og Moskenes, utgjør fiskerisektoren mer enn 40 prosent av de sysselsatte.

Syssettingsutviklingen i Nord-Norge innen fiske og fangst, fiskeoppdrett og fiskeforedling, 1998 – 2008⁷

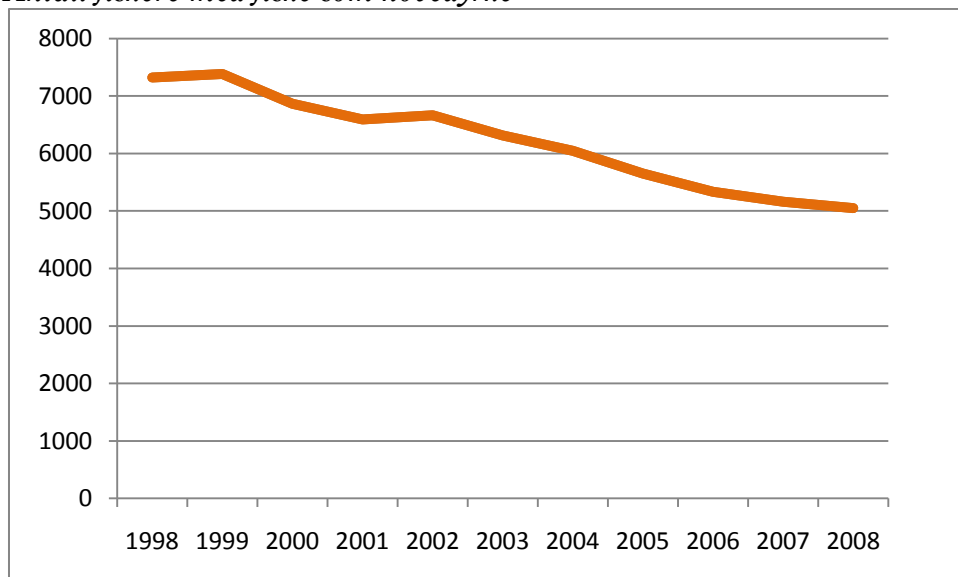

Kilde: SSB og Panda

Samlet sett har antall sysselsatte gått ned i fiskerisektoren de siste ti årene. Det er likevel en økning innen oppdrettsnæringen, spesielt de siste fem årene. Den er noe større i Finnmark enn i Nordland og Troms. Tallene avviker noe fra opplysninger fra fiskermantallet som publiseres av Fiskeridirektoratet, men viser omtrent samme utviklings-trekk. Tall for fiskere fra fiskermantallet er gjengitt i figuren under. Det er her avviket er størst.

⁷ I 2001 ble definisjonen av sysselsatt endret. Det er derfor et tidsbrudd mellom 2000 og 2001.

Antall fiskere med fiske som hovedyrke

Kilde: Fiskeridirektoratet

Fiskerisektorens økonomiske betydning

SINTEF utgir rapporter om fiskerisektorens bidrag til økonomien. I tillegg til direkte bidrag fra sektoren (fangst, oppdrett, fiskeforedling og grossist) beregnes også ringvirkninger i form av leverandørindustri med mer. Tall for 2008 følger under. I følge Eksportutvalget for fisk utgjorde norsk sjømateksport 44,6 mrd kr i 2009. Dette utgjør om lag 4,4 prosent av norsk eksport.

Økonomisk betydning – fiskerisektoren, hele landet

Faktor	Kjernevirksomhet	Ringvirkninger
Sysselsetting (årsverk)	24 000	20 000
Verdiskaping (bidrag BNP)	18,5 mrd	17,5 mrd
Produksjonsverdi	72 mrd	46 mrd
Eksportverdi ⁸	44,6 mrd	

Kilde: SINTEF

Olje og gass

Olje- og gassnæringen sysselsetter i overkant av 2000 personer i Nord-Norge. Dette utgjør mindre enn én prosent av alle sysselsatte i landsdelen. Dette er mindre enn landsgjennomsnittet, og har sammenheng med at petroleumsvirksomheten i liten grad har foregått i Nord-Norge. I stor grad er det sammenheng mellom hvor virksomheten foregår og hvilke regioner sysselsettingen kommer fra. Sysselsettingen i næringen øker. Den øker mer enn landsgjennomsnittet i alle fylker i Nord-Norge, og særlig i Finnmark. Økningen i Finnmark skyldes utbygging og drift av Snøhvit.

Når det gjelder sysselsetting i petroleumsnæringen kan man skille mellom tre ulike grupper relatert til petroleumsvirksomhet:

⁸ Kilde: Eksportutvalget for Fisk (EFF). Tallet gjelder for 2009.

- A. Sysselsatte i olje- og gasselskaper, som utvinning av olje og gass, samt tjenester tilknyttet olje og gassutvinning og rørtransport
- B. De petroleumsrelaterte næringene; bygging og reparasjoner av oljeplattformer og moduler, innredning og installasjonsarbeid på borerigger og moduler samt forsyningsbaser. Dette omfatter store deler av det man kan kalle petroleumsspesialisert leverandørindustri
- C. Ytterligere petroleumsrelatert næringsliv (som omfatter blant annet medlemsbedrifter fra Norsk Industri og deler av Rederiforbundet).

Gruppe A og B er den smale definisjonen av næringen. I tillegg kommer ringvirkninger utover de direkte sysselsettingseffektene, jmfør gruppe C.

Sysselsettingen innen petroleumsnæringene og de petroleumsrelaterte næringene 2008 (ikke inkludert ikke-spesialiserte varer og tjenester, kun gruppe A og B)

Olje og gass	Nordland	Troms	Finmark	Nord-Norge	Hele landet
Sysselsatte ⁹ 2008	925	659	430	2 014	62 587
Andel av total sysselsetting ¹⁰	0,8 %	0,8 %	1,2 %	0,9 %	2,5 %
Vekst i sysselsetting 2007 – 2008	9,9 %	8,3 %	16,5 %	10,6 %	6,4 %

Kilde: SSB

Beregninger: OED og KR D

Olje- og gasssektorens økonomiske betydning

Petroleumssektoren står for om lag halvparten av verdien av norsk eksport og er landets største eksportnæring. Figuren nedenfor gir en oversikt over petroleumsvirksomhetens betydning for norsk økonomi.

⁹ Sysselsatte måles i dette tilfellet etter bostedskommune fordi sokkelarbeidere ikke er registrert i den ordinære statistikken med arbeidsstedskommune.

¹⁰ Målt i forhold til antall sysselsatte etter bosted.

Økonomisk betydning – olje og gass, hele landet, 2009

	Kjernevirksomhet	Ringvirkninger
Sysselsetting (2008)	62 587 ¹¹	51 106 ¹²
Verdiskaping (bidrag BNP, olje- og gassutvinning, tjenester i forbindelse med olje- og gassproduksjon, rørtransport)	524 mrd	
Produksjonsverdi (olje- og gassutvinning samt tjenester i forbindelse med olje- og gassproduksjon)	615 mrd	
Eksportverdi	478 mrd ¹³	29 mrd ¹⁴

Kilde: SSB

Eksport av olje og gass samt rørtransport utgjør nesten halvparten av norsk eksport. Når vi regner med eksport av oljeplattformer, moduler, diverse varer, oljeboringstjenester og andre oljerelaterte tjenester, utgjør petroleumsnæringen mer enn halvparten av all norsk eksport. Petroleumsnæringen står også for mer enn en fjerdedel av statens inntekter og de samlede investeringene i Norge. Petroleumssektoren utgjør om lag 22 prosent av BNP.

Sjøtransport

Innenriks og utenriks sjøtransport utgjør mindre enn to prosent av sysselsettingen i Nord-Norge, og er derfor ingen stor næring.

¹¹ Gruppe A og B.

¹² Kun gruppe C.

¹³ Råolje, gass og rørtransport. Jmfør tabell 05197 i SSB – statistikkbanken.

¹⁴ Oljeplattformer, moduler, diverse varer, oljeboring, oljerelaterte tjenester

Sysselsettingen innen sjøtransportsektoren, 2008

	Nordland	Troms	Finnmark	Nord-Norge	Hele landet
Utenriks sjøfart					
Sysselsatte 2008	283	138	29	450	8 369
Andel av total sysselsetting	0,2 %	0,2 %	0,1 %	0,2 %	0,3 %
Vekst i sysselsetting	-35,1 %	-51,6 %	-62,3 %	-43,6 %	-35,4 %
Innenriks sjøfart					
Sysselsatte 2008	2 036	978	222	3 236	15 583
Andel av total sysselsetting	1,8 %	1,2 %	0,6 %	1,4 %	0,6 %
Vekst i sysselsetting	70,8 %	59,8 %	192,1 %	72,1 %	144,9 %
Innenriks og utenriks sjøfart					
Sysselsatte 2008	2 319	1 116	251	3 686	23 952
Andel av total sysselsetting	2,0 %	1,4 %	0,7 %	1,6 %	1,0 %
Vekst i sysselsetting	42,4 %	24,4 %	64,1 %	37,6 %	24,0 %

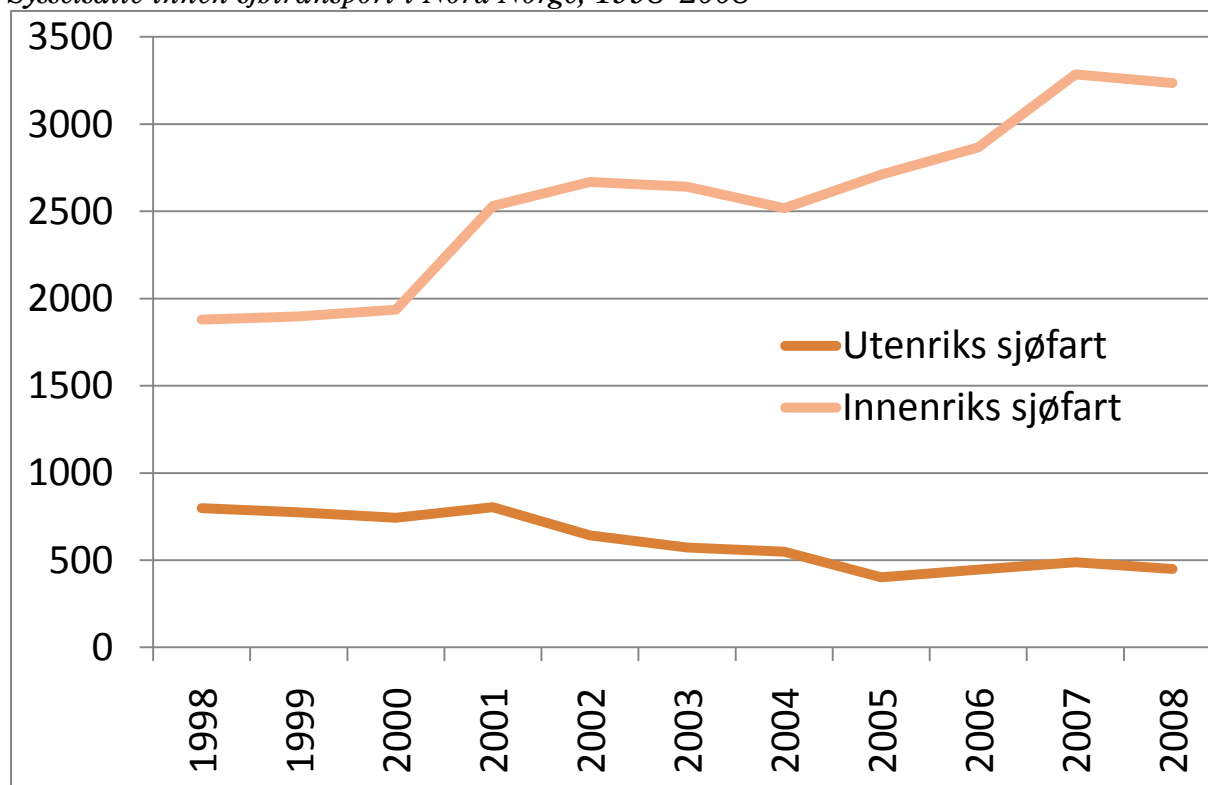
Kilde: SSB og Panda

Beregninger: Kommunal- og regionaldepartementet

I underkant av 3700 personer er sysselsatt i sjøtransportsektoren. Det har vært en dreining fra utenriks sjøfart til innenriks sjøfart. Nedgangen av norske sjøfolk i utenriks sjøfart kan forklares med endrede konkurranseforhold og bruk av utenlandske sjøfolk.

Når det gjelder økningen i sysselsatte i innenriks sjøfart kan dette ha sammenheng med bedre rammevilkår for skip i innenriks sjøfart. Blant annet har lønnsforholdene blitt bedre som følge av nettolønnsordningen.

Sysselsatte innen sjøtransport i Nord-Norge, 1998–2008

Kilde: SSB og Panda

Utvikling i skipsanløp de seks siste år

Havn	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Brønnøy Havn KF	508	438	448	455	382	358
Mo i Rana Havn KF	1 337	1 219	1 128	1 139	1 114	861
Bodø Havn KF	1 524	1 779	1 816	1 706	1 721	1 969
Narvik Havn KF	671	718	606	585	552	482
Tromsø Havn KF	1 868	1 884	1 884	2 048	2 003	1 852
Totalt	5 908	6 038	5 882	5 933	5 772	5 522

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabellen angir antall anløp til de største havnene som berører forvaltningsplanområdet de siste fem årene. Siden toppåret i 2005 har det vært en viss nedgang i antall skipsanløp.

Sjøfartens økonomiske betydning

Eksport av sjøfartstjenester er nesten like stor som eksport av reiselivstjenester og fisk til sammen.

Økonomisk betydning – sjøfart, hele landet, 2008

Faktor	Kjernevirksomhet
Sysselsetting (årsverk)	24 472
Verdiskaping (bidrag BNP)	37 mrd
Produksjonsverdi	144 mrd
Eksportverdi (2009) ¹⁵	74 mrd

Kilde: Menon Business Economics og SSB

Den norske handelsflåten besto i 2008 av 1347 skip hvorav 770 skip var registrert i Norsk Ordinært Skipsregister (NOR). Skipsfarten er en internasjonal næring og det er vanskelig å knytte det til direkte aktivitet i forvaltningsplanområdet. Parallelt med fremveksten av handelsflåten vokser også landbasert maritim industri, en næringsaktivitet som også er knyttet opp mot petroleumsvirksomheten.

Reiseliv

Reiselivsnæringen er noe større i Nord-Norge enn i resten av landet. SSBs rapport om statistikk om reiselivsnæringen fra juni 2009 (SSB-rapport 2009/32) viser at reiselivsnæringen relativt sett utgjør en større del av de tre nordligste fylkenes totale produksjon enn den gjør i landet for øvrig. Bare i Akershus utgjør produksjonen i reiselivsnæringen en større andel av total produksjon (9,7 pst.). Reiselivsnæringen utgjorde i 2006 6,7 pst. av total produksjon i Nordland og 6 pst. av total produksjon i Troms og Finnmark. Gjennomsnittet for Fastlands-Norge totalt var 5,5 pst.

Det samlede turistkonsumet i Nord-Norge ble i 2009 beregnet til å være om lag 19 mrd. kroner. Denne summen fordeler seg på de tre fylkene som følger: 8,6 mrd. kroner i Nordland, 6,6 mrd. kroner i Troms og 3,8 mrd. kroner i Finnmark. (Kilde: Nordnorsk Reiselivsstatistikk 2009, NHO Reiseliv og LU)

Det er vanskelig å synliggjøre hva reiselivsnæringen består i, fordi mye virksomhet innen varehandel og tjenesteyting er relatert til reiselivet og reisendes konsum.

I SSBs satelittregnskap for reiselivet omfatter reiselivsnæringen hotell- og restaurantvirksomhet, overnatting på campingplasser, transport med jernbane, sporvei og forstadsbane, transport med rutebil og drosjebil, utenriks sjøfart, passasjertransport, innenriks sjøfart, lufttransport, reisebyråvirksomhet mv., utleie av transportmidler, underholdning, nyheter og kultur, sport og annen fritidsvirksomhet. Etter denne definisjonen sysselsetter reiselivsnæringen 139 000 årsverk i 2009.

¹⁵ Bruttofrakter (eksport) fra norskkontrollerte skip i utenriksfart.

Årsverk i reiselivsnæringen i Nord-Norge, 2009

	Årsverk
Nordland	8 244
	6 348
Finnmark	3 648
	18 240
Hele landet	139 000

Kilde: Nordnorsk reiselivsstatistikk 2009, NHO og Landsdelsutvalget for Nord-Norge

Tabellen viser at Nordland er det største reiselivsfylket i landsdelen. Denne fordelingen er også svært lik fordelingen vi har under.

I tabellen under har vi valgt å avgrense reiselivssektoren til hotell og restaurant samt land- og lufttransport. Formålet med en slik avgrensning er å gjøre statistikken konsistent med den øvrige næringsinndelingen presentert i dette kapitlet.

Reiselivssektoren, slik den her er avgrenset, sysselsetter i overkant av 18 000 personer i de tre nordligste fylkene. Dette samsvarer godt med antall årsverk i reiselivsnæringen. Dette betyr at litt under hver tiende arbeidstaker arbeider innenfor reiseliv. Halvparten av disse er sysselsatt i Nordland, en tredjedel er sysselsatt i Troms, og en sjettedel er sysselsatt i Finnmark. Reiselivssektoren utgjør likevel en noe større andel av sysselsettingen i Finnmark enn i Nordland.

Sysselsettingen innen reiseliv, 2008

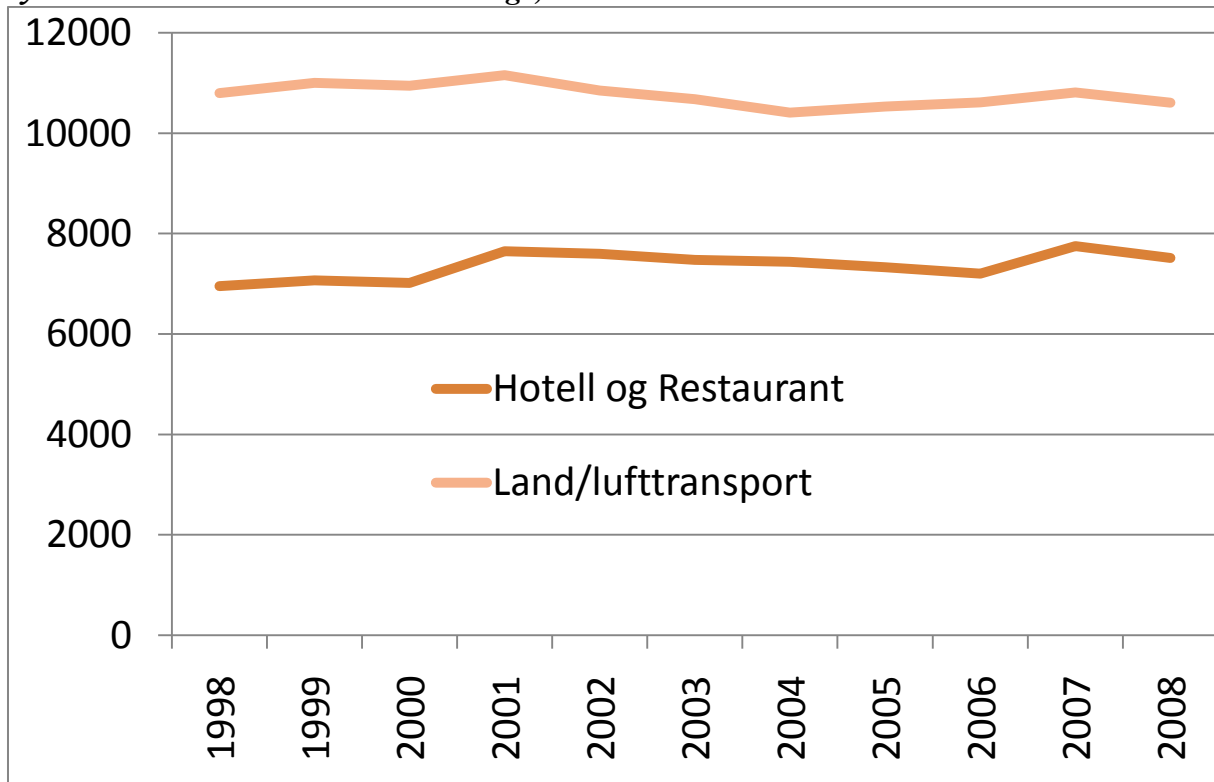
Region	Nordland	Troms	Finnmark	Nord-Norge	Hele landet
Hotell og restaurant					
Sysselsatte 2008	3 440	2 799	1 273	7 512	79 469
Andel av total sysselsetting	3,0 %	3,5 %	3,5 %	3,3 %	3,2 %
Vekst i sysselsetting	8,4 %	6,4 %	10,8 %	8,0 %	18,9 %
Land og lufttransport					
Sysselsatte 2008	5 592	3 244	1 774	10 610	103 636
Andel av total sysselsetting	4,9 %	4,1 %	4,9 %	4,6 %	4,1 %
Vekst i sysselsetting	-6,2 %	4,5 %	2,4 %	-1,8 %	7,1 %
Hotell, restaurant, land- og lufttransport					
Sysselsatte 2008	9 032	6 043	3 047	18 122	183 105
Andel av total sysselsetting	7,9 %	7,6 %	8,4 %	7,8 %	7,3 %
Vekst i sysselsetting	-1,1 %	5,4 %	5,7 %	2,1 %	11,9 %

Kilde: SSB og Panda

Beregninger: Kommunal- og regionaldepartementet

Siden 2001 har det vært en sysselsettingsnedgang i reiselivssektoren. Dette gjelder både hotell og restaurant samt land- og lufttransport.

Sysselsatte¹⁶ innen reiseliv i Nord-Norge, 1998–2008

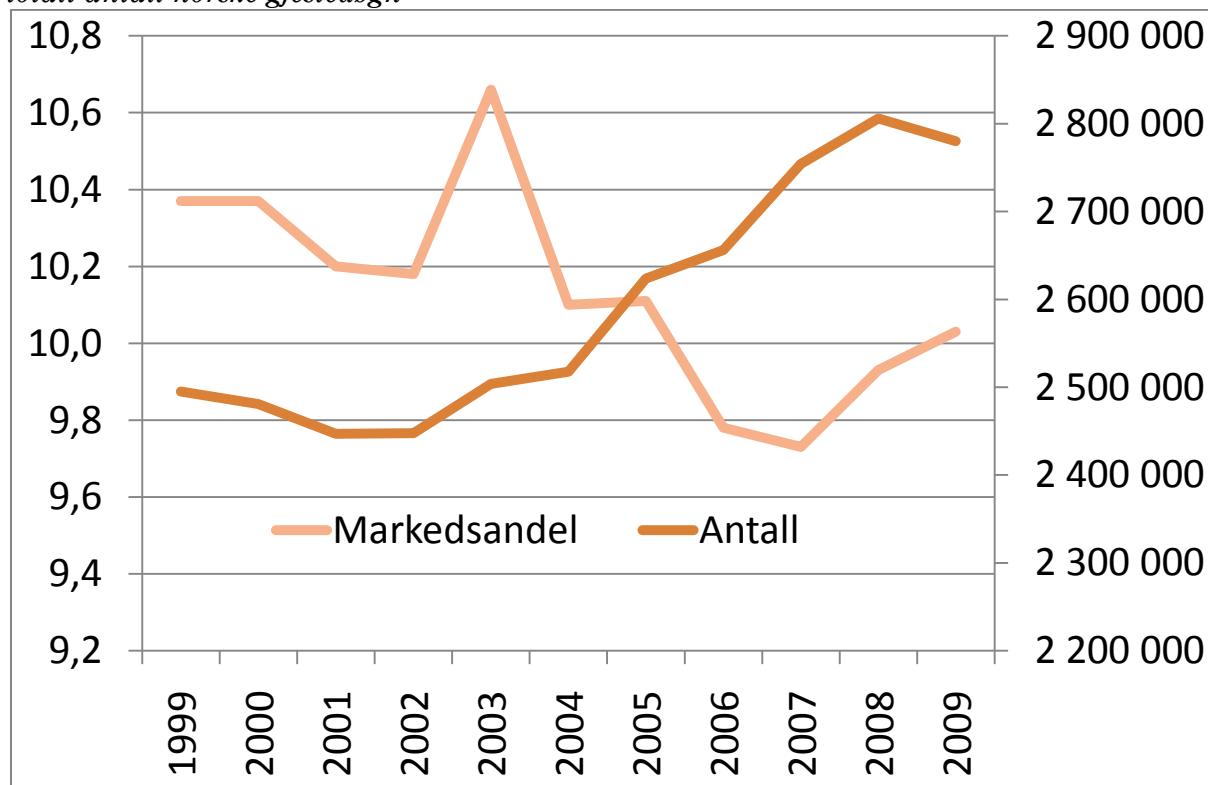
Kilde: SSB og Panda

Siden 2001 har næringen hatt en svak oppgang i sysselsettingen i Finnmark, en svak nedgang i Troms og en markant nedgang i Nordland.

Antall kommersielle gjestedøgn i de tre nordligste fylkene har økt i perioden 1998-2009, men andelen av det norske markedet samlet sett har gått ned. Etter å ha tapt markedsandeler fra 2005 til 2007 har Nord-Norge igjen tatt markedsandeler av det samlede norske markedet de siste årene.

¹⁶ I 2001 ble definisjonen av sysselsatt endret. Det er derfor et tidsbrudd mellom 2000 og 2001.

Utviklingen i kommersielle gjestedøgn i Nord-Norge i perioden 1999-2009 (tallene inkluderer hotell, camping og hyttegrender), antall kommersielle gjestedøgn og markedsandel av totalt antall norske gjestedøgn

Kilde: SSB

Som det fremgår av tabellen har reiselivsnæringen totalt sett vært i sterk vekst de siste seks årene. Med innknappingen av markedsandeler de siste årene har Nord-Norge i all hovedsak tatt sin del av den nasjonale veksten.

Reiselivets økonomiske betydning

Økonomisk betydning – reiseliv, hele landet, 2008

Faktor	Kjernevirksomhet
Sysselsetting (årsverk)	138 000
Verdiskaping (bidrag BNP)	81 mrd
Produksjonsverdi (2006)	154 mrd
Eksportverdi	32 mrd

Kilde: SSB-rapport 2009/32

Reiselivsnæringen er en servicenæring som konsumeres på produksjonsstedet. Dermed er det vanlig å måle utviklingen i næringen ved konsumverdi, og man skiller gjerne på konsum av turister fra utlandet og konsum av turister fra Norge. Samlet turistkonsum i Norge i 2008 var på om lag 108 mrd. For 2008 utgjorde utlendingers turistkonsum i Norge 32 mrd av det totale konsumet. Verdien av reiselivsprodukter kjøpt av utlendinger, eksporten, er dermed om lag 32 mrd. Dette utgjorde 2,6 % av all norsk eksport i 2008.

Reiselivsutviklingen på Svalbard

Siden fra begynnelsen av 90-tallet har det funnet sted en kraftig vekst i turismen på Svalbard. Antall registrerte kommersielle gjestedøgn ved hotell eller pensjonater har steget fra knappe 20 000 i 1991 til over 90 000 gjestedøgn i 2008. Siste stortingsmelding om Svalbard, St.mld. nr. 22 (2008-2009), slår fast at reiselivsnæringen er en basisnæring på Svalbard, og at regjeringen ønsker å videreutvikle reiselivsnæringen som grunnlag for størst mulig verdiskaping på øygruppen, og som grunnlag for bosettingen i Longyearbyen.

Reiselivsnæringen på Svalbard har vært gjennom en betydelig vekst på 2000-tallet. Blant annet økte antall årsverk direkte sysselsatt i reiselivet fra 165 i 2003 til 227 i 2008. I tillegg til å sysselsette 227 personer direkte, bidro reiselivsnæringen også til 105 årsverk i avledet virksomhet i 2008.

Antall årsverk innen reiseliv i Longyearbyen 2003-2008

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Reiseliv	165	182	172	189	211	227

Kilde: NIBR - Samfunns- og næringsanalyse for Svalbard 2009

Omsetningen i reiselivsnæringen økte fra 215 mill. kroner i 2003 til 398 mill. kroner i 2008. I tillegg genererte reiselivsnæringen en ekstraomsetning i lokalt kjøp tilsvarende ca. 124 mill. kroner (se tabell x1).

Antall gjestedøgn, senger og beleggsprosent i Longyearbyen 2000-2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antall 1000 gjestedøgn	61,3	76,2	74,4	71,0	77,9	78,2	85,5	88,1	92,0	82,3
Antall senger	620	630	642	709	720	715	722	711	773	751
Beleggsprosent	36,5	42,6	38,1	36,0	39,2	38,8	43,7	45,6	44,8	39,7

Kilde: Svalbard Reiseliv AS – Årsrapport 2009

Fra rekordåret 2008 til 2009 har Svalbard opplevd en betydelig nedgang i antall kommersielle gjestedøgn på 11,7 pst (se tabell x2). Dette er vesentlig mer enn for fastlands-Norge, hvor antall kommersielle gjestedøgn i 2009 gikk ned med 2 pst. totalt.

I fastlands-Norge økte antallet gjestedøgn fra norske gjester (om lag to tredjedeler av det totale markedet) marginalt, men antallet gjestedøgn fra utenlandske gjester gikk ned med 8 pst. Tendensen er den samme på Svalbard.

Vedlegg 1 – Næringsstruktur etter fylke 2008 målt som andel av sysselsetting etter arbeidssted

Næring	Nordland	Troms	Finnmark	Nord-Norge	Hele landet
Landbruk/skogbruk	3,1 %	2,1 %	2,8 %	2,7 %	2,5 %
Fiske/fangst	2,3 %	1,9 %	3,5 %	2,4 %	0,4 %
Olje/gass ¹⁷	0,0 %	0,3 %	0,2 %	0,1 %	1,0 %
Industri/bergverk	8,9 %	5,5 %	5,1 %	7,1 %	10,5 %
Bygging av fartøy/oljeplattformer	0,3 %	0,5 %	0,8 %	0,5 %	1,3 %
Kraft/vannforsyning	1,1 %	0,6 %	1,0 %	0,9 %	0,6 %
Bygg/anlegg	8,1 %	7,3 %	8,0 %	7,8 %	7,5 %
Varehandel	11,9 %	12,5 %	11,9 %	12,1 %	14,2 %
Hotell og Restaurant	3,0 %	3,5 %	3,5 %	3,3 %	3,2 %
Utenriks sjøfart	0,2 %	0,2 %	0,1 %	0,2 %	0,3 %
Innenriks sjøfart	1,8 %	1,2 %	0,6 %	1,4 %	0,6 %
Land/lufttransport	4,9 %	4,1 %	4,9 %	4,6 %	4,1 %
Annen privat tjenesteyting	14,4 %	17,6 %	13,7 %	15,4 %	23,9 %
Offentlig sektor	37,2 %	41,1 %	40,9 %	39,1 %	29,1 %
Annet/ufordelt	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %
Fiskeoppdrett	0,8 %	0,6 %	0,8 %	0,8 %	0,2 %
Fiskeforedling	1,8 %	0,9 %	2,3 %	1,6 %	0,4 %
Alle næringer	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kilde: SSB og Panda

¹⁷ Denne andelen er målt etter arbeidssted, og omfatter kun utvinning av olje og gass samt rørtransport. Tallene under omtalen av olje- og gassektoren over avviker derfor fra disse tallene.

Vedlegg 2 – Vekst i sysselsettingen etter arbeidssted og næring, 1998 – 2008

Næring	Nordland	Troms	Finnmark	Nord-Norge	Hele landet
Landbruk/skogbruk	-22,8 %	-40,5 %	-6,5 %	-26,6 %	-14,7 %
Fiske/fangst	-6,5 %	-9,3 %	-14,7 %	-9,3 %	3,0 %
Olje/gass ¹⁸		21,1 %		53,3 %	49,4 %
Industri/bergverk	1,0 %	7,1 %	14,3 %	3,9 %	-6,4 %
Bygging av fartøy/oljeplattformer	-44,3 %	-41,0 %	41,7 %	-31,3 %	4,9 %
Kraft/vannforsyning	-9,3 %	-16,1 %	-12,3 %	-11,5 %	-10,6 %
Bygg/anlegg	29,8 %	18,8 %	23,6 %	25,1 %	33,4 %
Varehandel	14,6 %	13,1 %	11,6 %	13,6 %	17,5 %
Hotell og Restaurant	8,4 %	6,4 %	10,8 %	8,0 %	18,9 %
Utenriks sjøfart	-35,1 %	-51,6 %	-62,3 %	-43,6 %	-35,4 %
Innenriks sjøfart	70,8 %	59,8 %	192,1 %	72,1 %	144,9 %
Land/lufttransport	-6,2 %	4,5 %	2,4 %	-1,8 %	7,1 %
Annen privat tjenesteyting	18,6 %	36,6 %	34,3 %	27,3 %	46,4 %
Offentlig sektor	24,6 %	27,5 %	20,7 %	25,0 %	26,2 %
Annet/ufordelt	-77,7 %	-81,3 %	-86,2 %	-80,5 %	-86,3 %
Fiskeoppdrett	35,3 %	22,4 %	112,7 %	40,0 %	26,4 %
Fiskeforedling	-10,8 %	-49,0 %	-56,6 %	-35,8 %	-28,3 %
Alle næringer	13,4 %	16,4 %	12,5 %	14,3 %	20,9 %

Kilde: SSB og Panda

¹⁸ Denne vekstraten er målt etter arbeidssted og omfatter kun utvinning av olje og gass samt rørtransport. Tallene under omtalen av olje- og gassektoren over avviker derfor fra disse tallene. Den er også et uttrykk for at det i Nordland og Finnmark ikke var registrerte sysselsatte etter arbeidssted i disse fylkene i 1998. Merk at vekstraten i analysen over kun gjelder for siste års utvikling.